

selijke kerk zonder advies van het kerkverband ingevoerd. De schismatische kerk van Amsterdam-Zuid, welke totnogtoe tegen deze beslissing geen bezwaar had, althans niet openbaar maakte, heeft zich in deze aan de schismatische kerk van Zandvoort gekonformeerd. De heterogeniteit in den oorsprong van het schisma laat zich uit deze akte van federatie duidelijk aflezen.

Eindelijk wordt hierin aan onze Gereformeerde Kerken ten laste gelegd, dat zij zijn afgeweken van de „ongerepte trouw aan de Drie Formulieren van Eenigheid en onverzwakte handhaving der geldende Kerkenordening“. Anders zou er immers van terugkeeren daartoe geen sprake behoeven te zijn. En hoewel de schismatische kerken verklaren, dat zij van harte begeeren, weder opgenomen te worden in het verband der Gereformeerde Kerken in Nederland, stellen zij daarbij de konditie, dat onze kerken het schismatische standpunt zullen innemen. Op die wijze willen wij ons natuurlijk met elke kerk, ook met de Roomsche, de Luthersche, de Hervormde, ja met alle religieuze groepen en kringen vereenigen. Zij behoeven eenvoudig op ons standpunt te gaan staan en niets staat de vereeniging meer in den weg. Maar daarom juist beteekent die laatste alinea weinig of niets.

Intusschen kregen de schismatische kerken door dit besluit een eenigszins vaste formatie.

Een groot deel der Kerkenorde kunnen zij niet naleven, want kunnen zij op het oogenblik niet anders dan een fragment van een classis vormen, van Particuliere en Generale Synodes kan in het geheel niet de rede zijn.

Zoo bieden zij een geschikt voedingsbodan voor het independentisme.

Waar deze richting zich toch reeds in haar midden deed gelden, zal het hard roeien zijn om uit die vaargeul te komen.

Hozeer wij het ook betreuren, dat dit schisma bestond, kunnen we de vorming van deze kerken tot een kerkengroep toch met waardeering gadeslaan.

De verhoudingen worden er gezonder door.

De Gereformeerde en de schismatische richting — welke laatste wij niet vereenzelvigen met de leden der schismatische kerken — behoeven niet bij elkander.

Dit zal wel hoe langer hoe duidelijker worden. Dat daarom beide haar positie tegenover elkander bepalen, kan niet anders dan verhelderend en zuiverend werken.

Hoe spoediger dit zijn beslag heeft gekregen, des te spoediger zal ook de bitterheid, welke nu nog al eens aan het woord komt, wijken.

Hebben wij de schismatieken als dwalende broeders te beschouwen, wij mogen toch ook niet vergeten, dat zij broeders zijn.

Voorloopig zal zeker nog veel over het bedenkelijke van die dwaling moeten gehandeld.

Ernstig dient gewaarschuwd, opdat niet meederen zich door die dwaling laten meeslepen.

Maar ofschoon dat in het begin moeilijker valt dan later, legge men ook nu reeds, evenmin als tegenover christenen van andere richting, tegenover de aanhangers der schismatische richting het broederhart het zwijgen op.

Vooraf neme men hen in zijn voorbede op.

Het oordeel over de dwaling mag niet verzwakken. De dwalenden moeten evenwel een groote plaats in ons hart en gebied innemen.

— Vermoedelijke duur.

Telkens komen er berichten over den vermoedelijke duur van de voortgezette Synode, welke D.V. 31 Augustus aanvangt.

Eerst heette het, dat zij wel drie weken zal vragen.

Later dong men af tot één à anderhalve week.

Beide berichten kwamen natuurlijk van „welingerichte zijde“.

Dat men hier op zijn hoede moet zijn voor de addertjes, welke er onder het gras spelen, behoeft nauwelijks gezegd.

Daarom kan het geen kwaad even uit te spreken, dat naar den vermoedelijke duur der voortgezette Synode slechts gegist kan worden.

En gissen doet missen.

Elke maatstaf van berekening ontbreekt.

Vooraf dienen eerst de gravamina, welke zullen worden ingebracht, te worden afgewacht.

Dat de zaken van Ds van den Brink en van Dr. Koppenaal, die zich buiten het kerkverband hebben geplaatst, niet meer rechtstreeks ter Synode kunnen komen, zal de Synode vanzelf wat bekorten.

Maar hoeveel tijd de andere zaken vragen, kan moeilijk geprofeteerd.

De Synode moet aan den eenen kant dengelijke werk leveren. Aan den anderen kant zal zij ook den noodigen spoed hebben te betrachten, wijl de leden niet nogmaals voor vele weken uit hun werkring kunnen uitbreken en wijl anders ook de goede voortgang van ons kerkelijk leven te zeer zou worden gehinderd.

Dit behoeft evenwel de Synode niet te worden voorgoedhouden.

De zaak van Ds van den Brink is conscientieus.

Mochten er nog andere berichten over den duur der Synode komen, dan gelieve men te bedenken, dat het thans voorvele bladen komkommertijd is.

— Handelsblad-fantasieën.

Vroeger zei men onder ons: als de verkiezingen in het zicht zijn, staat de liberale pers voor niets. Tegenwoordig behoort er aan te worden toegevoegd: en als er kwesties zijn, welke verband houden met het kerkelijk schisma.

Vooraf „Het Handelsblad“ wil zoomin in het kerkelijke als in het politieke ten deze achterblijven.

Toen wij indertijd over het kerkelijk jus inquisitionis, het recht van onderzoek schreven, lieten we de opmerking voorafgaan, dat de liberale pers daarvan wel misbruik zou maken, en ons artikel zou uitleggen in een zin, waartegen wij bij voorbaat protesteerden.

Wij gebruikten dezen term alleen in de betekenissen, waarop het onderteekeningformulier voor predikanten slaat, maar wezen uitdrukkelijk af, dat het onze bedoeling zou zijn om op ketterijacht uit te gaan.

Wij kenden echter de liberale pers te goed, dan dat wij ook maar een enkel oogenblik geloofden, dat zij met deze verklaring bij de voorlichting van haar lezers rekening zou houden.

Integendeel, we meenden, dat zij die door ons gewraakte betekenis juist ons zou toedichten.

Zoo is het ook uitgekomen.

Verschillende malen zijn wij door de liberale pers op grond van dat artikel den volke als ketterjagers voorgesteld.

Deze week nog stond het „Handelsblad“ ruimte af aan een medewerker, die debiteerde: „Prof. Dr. V. Hepp reeds eenigermate bekend door zijn roep om het jus inquisitionis, het inquisitie-recht, in de Gereformeerde Kerken uit te oefenen, ten einde hen, die in het verborgen ketterij mochten zijn, uit het verborgen op te delven...“ (Spatieering van ons).

Nu ergert men zich niet over iets, waarop men van te voren gerekend had?

Men glimlacht er eens om.

Wij noemen de bewering van dien medewerker dan ook maar vergoelijkend: fantasie.

Zelfs constateeren wij met zekere voldoening, dat ons artikel als bliksemafleider heeft mogen dienen voor de Deputaten, door de Synode benoemd, om kerkelijke vergaderingen, welke in moeilijkheden verkeerden, van advies te dienen.

Vroeger werden ze door de liberale pers als groot-inquisiteurs uitgekreten. Men dacht hun zelfs de namen van beruchte Spaansche inquisiteurs toe.

Ons artikel schijnt daaraan als bij tooverslag een einde te hebben gemaakt.

Dat stemt tot tevredenheid.

Dezen Deputaten wordt toch al genoeg naar het hoofd geslingerd. Wie iets van hen kan afleiden, doet dat niet ongaarne.

Alleen stelt het ons teleur, dat de fantasie van den medewerker van het „Handelsblad“ zoo armelijk voor den dag komt.

Waar hij aan het fantasieeren sloeg, had hij er toch wel iets sensationeelers van kunnen maken!

Waarom b.v. niet gefantaseerd, dat wij bezig waren een fonds te vormen, waaruit tien-stuiversmannen, die „verborgen ketterij“ aanbrengen, worden gehonoreerd?

Waarom er nog niet bij verzonnen, dat op het hoofd van „verborgen“ medewerkers aan liberale bladen de som van duizend gulden is gezet?

Nu vergenoegt de medewerker van het „Handelsblad“ er zich mee, te onderstellen, dat wij in ons artikel over „De Kerkelijke Goederen“, het Zandvoortsche geval op het oog hadden.

Zijn journalistieke duim schijnt vel over heen te zijn.

Met veel moeite kan hij er wel iets uitzuigen. Maar het blijft toch een bedroefd beestje.

Arme fantast!

HEPP.

PERS-SCHOUW.

De Droom van „De Maashode“.

Gelukkig zijn niet alle menschen zoo bang voor de psycho-analytische school, dat zij zich schamen om hun dromen te vertellen. Dromen zijn altijd interessant; en ze zijn nooit bedrog, want ze openbaren den binnensten mensch. De dromen van prof. Visscher zijn bekend in de theologische wereld van Nederland. En dezer dagen is „de Maashode“ bezig, door in den droom te gaan de wakenden uit den droom te helpen. Tenminste, de poging is er.

Ziedier het geval. Het roomsche blad, dat zich met de kwestie-Geelkerken nog al eens ingelaten heeft, schrijft nu een artikel, onderteekend: P. v. Dorp. Het slot luidt:

Mag ik ten slotte een droom vertellen?

De nieuwe Synode was bijeen. Er heerste een ernstige en plechtige toon. Want na veel beroering waren aller harten op ernst gestemd. Men sprak kalm en beraden, maar stonnie stilde viel in de zaal, toen de grijze voorzitter elandijk, na alles aangehoord te hebben, oostend en sprak: „mijne dierbare broeders!“

Dwalen is menscheijk en uit al de besprekingen is gebleken, dat een stroom van uetheid over onze kerken gekomen is door een kleine verandering op de vorige Synode. Een klein misverstand heeft soms groote gevolgen. We zijn nu eenmaal niet onfeilbaar

en wij verbergen het niet, dat wij aan dwalingen onderworpen zijn. Welnu op de vorige Synode hebben we, helaas, geen onderscheid gemaakt tusschen de onfeilbare Schrift en de feilbare Schriftverklaring. Dientengevolge hebben we eenige onzer dierbare broeders als ketterij vervolgd en beleedigd. We hadden er geen reden toe, zoals na deze besprekingen, voor ons allen nu duidelijk is geworden. Gaarne betuigen wij nu voor God ons diepste leedwezen. Onze vorige Synode was een verloochening van het Protestantisme, want we huldigen een onfeilbaar leergezag, hetwelk onze dierbare voorvaders toch met zooveel moed en lijden hebben afgezworen. We hebben nu de zaken kalmer en rijper bekeken. En wat is na veel gebieden het resultaat? We mogen het kort zoo zeggen: we hebben geen afdoende redenen om Genesis 2 en 3 anders dan letterlijk te verstaan, doch we kunnen ons voorstellen, dat eenigen daartegen bezwaar hebben. Zij bekennen echter gaarne, dat zij geen afdoende gronden voor een tegenovergestelde verklaring kunnen aanvoeren. Daarom stel ik voor om de letterlijke betekenis van Genesis 2 en 3 te blijven handhaven voor onze belijders, dus bij predikaties en Catechesaties, tot dat misschien een beter Bijbelinzicht iets anders mocht leeren.

Een geweldig, minutenlang applaus van goedkeuring brak los. Achteraan stond een kaalhoofdig heer, die door den storm van handgeklap met forsche stem riep: „Amen“.

Ik hoorde nog: „Ja“ Geelkerken!

Mogen wij probeeren, „De Maashode“ en zijn droomer even uit den droom te helpen? Wat het blad droomde over de „nieuwe synode“, dat heeft de „oude synode“ van Assen, begin 1936, reeds tot werkelijkheid verheven. Daargelaten de grjsheid van den voorzitter, en de aanspraak aan de leden, en het zelfverwijt van inquisitie, heeft die synode al lang zeer nadrukkelijk, en op verzoek, nog eens zeer opzettelijk, uitgesproken, dat zij niet onfeilbaar is, dat haar Schriftverklaring feilbaar is, en dat ieder, die maar argumenten heeft, ertegen inbrengen mag, zooveel hij wil. Al wat de schrijver, die zijn droom vertelt, dan ook ter inleiding opmerkte over die synode, die haar uitspraken onfeilbaar achtte en met de Schrift gelijk stelde, is dan ook pure verdrinking; het is „maar een droom“, het laat wel zien, wat er in den droomer is, maar het spreekt niet zuiver over de wereld, die daar buiten de ziel des droomers zich beweegt. Als de schrijver in „De Maashode“ de moeite genomen had, te lezen, wat de synode zelf geschreven heeft in plaats van af te gaan op looze beweringen van dezen en genen, dan zou hij zijn droom niet verteld hebben, maar gezegd hebben: „gaarne betuig ik mijn diepste leedwezen; deze tegenwoordige droom was een verloochening van de waarheid omtrent het protestantisme, want het huldigt geen onfeilbaar leergezag, hetwelk hun dierbare vaders tegenover de mijne met zooveel moed en lijden hebben afgezworen. Ik zal voortaan de zaken kalmer en rijper bekijken.“

Als de auteur, met wien ik eens allerprettigst correspondeerde, het niet geloofde, dan moet hij maar de officieele stukken bestellen bij den heer J. H. Kok te Kampen.

Hensch, de kern van wat hij van de „nieuwe“ synode droomde, was werkelijkheid in de „eerste“. Alleen ontbrak de heer, die amen riep. Dit amen, ach, het was maar een droom.

Gereformeerde prediking.

Prof. Mr. D. P. D. Fabius schrijft een „ingezonden stuk“ in de „Geld. Kerkb.“, waaraan wij dit ontleenen:

Soms schijnt een predikant te meenen, dat uit leerstellig oogpunt tegen zijne bediening van het Woord geene bedenking is te maken, indien daar bij alle afwijking van de Gereformeerde waarheid wordt gemist.

Mi, ware te zeggen, dat wellicht ook dan — in zekeren zin — nog alles ontbreekt.

Uiteraard verlangt ik niet naar preken, die volgesloopt zijn met Gereformeerde leerstukken.

Maar wie steeds preken levert, die ook door een niet-Gereformeerden predikant konden zijn gehouden, bevestigt en ontwikkelt de Gereformeerde belijdenis niet, maar ondermijnt die veelster.

Men leeft niet in, niet uit het Gereformeerde beginsel.

Het euvel komt niet alleen onder de Gereformeerden voor. Ook onder de anderen, die den naam met nog een bijvoegelijk naamwoord verrijken. Als ik het wel zie, is het bij sommigen opzet, omdat ze een zekere ziekte onder de leden hebben, die te herkennen valt aan de spreuk, dat „christen hun naam, en gereformeerde hun bijnaam“ is (soms zeggen ze dat tegelijk met een zucht in de richting van Kant, die er smakelijk om lachen zou), of omdat ze meenen, dat gereformeerde preken hetzelfde is als excerpten geven van hoofdstukken uit de gereformeerde dogmatiek; en is het bij anderen oomaan, deels te verklaren uit de omstandigheid, dat het voor alle menschen (van andere faculteiten ook) moeilijk is consequent te denken en populair te spreken, deels ook uit de tegenwoordige regeling van het predikantschap, die, naar ik vrees, op groote ellende uit zal loopen, omdat geen mensch ALLES goed kan doen, wat van een predikant zoo al gevraagd wordt.

Dit is somber, zal iemand zeggen.

En gelijk heeft hij.

Dezelfde

Het ker

Was in

kiozing h

niet de

waarheid

en reeds

richten te

En zijn

sporen in

De Com

van gelijk

voeren, z

Maar zi

Toen de

zeide mij

Kerk, en

wikkeld

afgezet

dikte.

Dus de G

predikers?

Voor La

voor Room

Waarsch

gebied al

Gereforme

Sprekend

verzwakkin

buis nog:

Waarhos

Toen De

zoude hij

predikant

vangen. De

Maar toen

ambtelijke

naar mij

en gaf de

konde zij

gansche g

aanspraak

bezette.

Gelijk D

geschreev

lag, thuis

In „Fries

ds H. S. B

Ook in

de onrust

Zuid kenn

vooral goe

beroept me

van de Ge

moest we

der beslis

aan, om

gaat men

langs een

deze man

juist niet

autoriteit

— kan ge

sterdam-Zi

ben gesch

hart van

C. Koppen

die ook a

bezig is,

die plechtig

Er begin

den weerzi

kant, waar

en haar b

„weezinwi

Het is go

het hoofd h

weiden aan

Het is

Zuid en v

de Belijder

en ongeho

gen den ba

vergadering

ou-gereform

„Voor alle

„De Maas

over dezen

Een stukje

Als door

droom het t

zijn, dat oo

meerd-synod

roeper niet

zijn; die va

Over de

H. Kaajan h

Deze week

van den sch

van de goep

woorden geb

En dan?

kende voor

Zal heel

met de in

andere broe

feitelijk niet

Wat zal

terecht kon

Weinig of

ken commun

alleen met